

Aprob,
Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita desfășurată la Penitenciarul-Spital București - Jilava

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Penitenciarul Spital București-Jilava, are ca obiect verificarea condițiilor de detenție și a unor aspecte sesizate de persoanele private de libertate custodiate în acest penitenciar spital, prin petiții adresate instituției Avocatul Poporului

Prezentul Raport este structurat pe 3 capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 14 alin. (1) și a art. 29⁷ alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instituția Avocatul Poporului a efectuat la data de 21 martie 2016, o vizită la Penitenciarul-Spital București - Jilava, având ca obiectiv verificarea condițiilor de detenție și tratamentul aplicat persoanelor private de libertate, precum și aspectele sesizate prin petiții adresate instituției Avocatul Poporului.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului (domnul [redacted], consilier, doamna [redacted], consilier și doamna [redacted] Sîrba, consilier din cadrul Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție), medicul desemnat de Colegiul Medicilor din România (domnul dr. [redacted], medic primar medicină de familie), psihologul desemnat de Colegiul Psihologilor din România (doamna [redacted]) și un reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Asociația Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului” (domnul [redacted]).

2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din interviuri

Penitenciarul Spital București-Jilava, situat în str. Sabarului nr. 1, comuna Jilava, Județul Ilfov, este structurat pe 3 pavilioane: Pavilion A-bărbați (secție boli interne, psihiatrie, dermatovenerologie, boli infecțioase, medico-social), Pavilion B-bărbați (pneumoftiziologie), Pavilion C-femei (secție boli interne, psihiatrie, dermatovenerologie, boli infecțioase, medico-social, pneumoftiziologie).

a) Referitor la numărul persoanelor custodiate

Din documentele puse la dispoziție de conducerea penitenciarului spital a rezultat faptul că, erau custodiate **340 de persoane private de libertate** și erau instalate 527 de paturi. Capacitatea legală de cazare a unității penitenciare nu era depășită, **gradul de ocupare fiind de 64,51%**. Astfel, penitenciarul spital nu se confrunta cu fenomenul de supraaglomerare.

b) Referitor la condițiile de cazare

Cu ocazia vizitării unor camere de detenție și din actele furnizate de conducerea unității, s-au constatat următoarele:

Camerele de detenție aveau dimensiuni cuprinse între 16,90 mp. și 35,05 mp. În camerele vizitate, fiecare persoană privată de libertate beneficia de un pat tip spital. Iluminatul natural era asigurat de 1 sau 2 ferestre în camerele E 1.11, E 1.16 și, respectiv 1500x1200 mm în camera E 7.3. Ferestrele erau din termopan și erau prevăzute cu grilaj. Iluminatul artificial și cel de veghe era asigurat permanent în toate camerele de detenție de becuri cu filament și tuburi de neon. **În camerele E 1.16 și E 7.3 pereții aveau mucegai și igrasie.** În ceea ce privește dotarea camerelor cu saltele, acestea corespundeau din punct de vedere al calității și se încadrau în perioada de folosire. Fiecare cameră era prevăzută cu grup sanitar propriu, dotat cu 1 sau 2 ferestre din termopan, vas w.c., lavoar, două cădițe duș (excepție făcând camera E 7.3 situată în corpul C unde dușurile erau comune), calorifer, gresie, faianță. **La grupurile sanitare din camerele E 1.16 și E 7.3 tavanul și pereții prezentau urme de mucegai și igrasie, iar ușa de la grupul sanitar al camerei E 7.3 nu avea geam, sistemul de închidere al ferestrei fiind nefuncțional. Potrivit opiniei medicului echipei de vizită, la pavilionul de femei igrasia era incompatibilă cu cazarea, cu atât mai mult cu cât erau cazate persoane bolnave.** Totodată, camerele erau dotate cu noptiere, televizor, suport metalic cu două nivele pentru alimente, veselă și îmbrăcăminte. De asemenea, programul de recepție a semnalului pentru televizor se realiza în baza unui program aprobat de directorul penitenciarului-spital.

Activitatea de îmbăiere se realiza conform dispozițiilor legale și a deciziei directorului general ANP nr. 388 din 08.05.2015. În corpul de clădire A existau amenajate cabine de duș în fiecare salon, iar în corpurile de clădire B și C îmbăierea se realiza într-o sală de dușuri comună. În cadrul corpului de clădire C, unde erau cazate persoane private de libertate de sex feminin, exista posibilitatea îmbăierii zilnice în funcție de solicitarea acestora.

Camera E1.8 de protecție (izolare) era amplasată în corpul A, etaj I-Secția Psihiatrie, avea o suprafață de 10,05 mp și era dotată cu o saltea din material ignifug cu husă textilă. Iluminatul se realiza natural -suprafață vitrată de 1,2 mp și artificial de o lampă cu LED și

sistem iluminare de veghe compus dintr-un bec tip LED. Ventilația era artificială, iar încălzirea se realiza cu ajutorul unui aparat de aer condiționat. De asemenea, camera de izolare avea sistem de supraveghere și sistem de panică.

Conducerea penitenciarului-spital ne-a informat că lucrările de reparații curente și întreținere propuse a fi executate în anul 2016 la obiectivul de clădire Corp C (spațiu de deținere destinat persoanelor private de libertate de sex feminin) erau următoarele: reparații tencuieli interioare/exterioare, finisaje cu glet și zugrăveli cu var și vopsea lavabilă; reparații la placaje ceramice, la pereți și pardoseală; vopsitorii ale tâmplăriei, instalațiilor și confecțiilor metalice, înlocuire tâmplărie deteriorată cu PVC, reparații la șarpanta acoperișului și înlocuirea învelitorii; înlocuit/montat diverse materiale sanitare, electrice și termice. Prin adresa nr. N2/19146 din 15.02.2012, a fost înaintată către Administrația Națională a Penitenciarelor nota de fundamentare privind oportunitatea și necesitatea continuării lucrărilor de reparații capitale, lucrări pentru care nu au fost alocate fonduri financiare, astfel încât au fost efectuate doar intervenții de natura reparațiilor curente.

c) Referitor la condițiile igienico-sanitare

Din documentele puse la dispoziție de conducerea penitenciarului a rezultat faptul că, articolele de igienă personală erau asigurate și distribuite de administrația penitenciarului-spital în conformitate cu prevederile OMJ nr. 2056/C/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind stabilirea unitară a drepturilor de echipament și de materiale igienico-sanitare aferente persoanelor private de libertate și Deciziei Directorului ANP 694/25.09.2007. În acest sens, deținuții aveau posibilitatea achiziționării articolelor de igienă personală și de la magazinul unității. Curățenia în celule era întreținută de către deținuți prin rotație.

d) Referitor la hrană

Cu privire la procedura de preparare a hranei, unitatea dispunea de trei bucătari calificați, angajați care pregăteau alimentele și preparau meniurile zilnice, conform indicațiilor tehnologice prevăzute în documentația tehnică de specialitate precum și a procedurii operaționale nr. 24 – Pregătirea și distribuirea hranei.

Cu ocazia vizitei, s-a constatat că exista un meniu zilnic (mic dejun, prânz și cină) afișat la sala de mese și blocul alimentar. La momentul vizitei, mâncarea servită de persoanele private de libertate **a corespuns din punct de vedere organoleptic, oferindu-se inclusiv fructe crude, la pacienții diabetici (aspect constatat de medicul echipei de vizită).** Persoanele custodiate beneficiau de mâncare preparată zilnic care era asigurată la timp și în condiții de igienă. Hrana era depozitată și preparată corespunzător. Probele alimentare erau recoltate zilnic și păstrate în frigider timp de 72 de ore, cu grafic de temperatură. Blocul alimentar avea în componență următoarele spații: camera pentru spălat vesela, biroul supraveghetorului, magazie pâine, camera depozitare ambalaje, camera curățat legume, sală preparat alimente, sală extracție abur, camera tranșat și porționat hrana, magazie alimente neperisabile. La momentul vizitei, **pereții blocului alimentar prezentau urme de mucegai.** Unitatea penitenciară se aprovizionează cu alimente de la diferite firme din țară. Hrana putea fi suplimentată de la magazinul privat din incinta penitenciarului. **Potrivit opiniei medicului, în magazin erau decelate mezeluri degradate, posibil prin depozitare sau transport inadecvat.** În general persoanele custodiate considerau mâncarea acceptabilă.

e) Referitor la asistența medicală

Din verificarea documentelor puse la dispoziție a rezultat faptul că, unitatea se confruntă cu un deficit de personal, inclusiv în domeniul medical, fiind scoase la concurs posturile corespunzătoare. Potrivit opiniei medicului echipei de vizită, solicitările de asistență medicală erau soluționate prompt. Fișele medicale și registrele erau completate corespunzător. Totodată, erau prevăzute în regulament și numeroase proceduri de desfășurare a asistenței medicale, cuprinzând refuzul de hrană, administrarea medicației, consemnarea incidentelor, asepsia și antisepsia, examenul anatomo-patologic, examenul la încarcerare, consultul de urgență, etc. Fișele individuale ale persoanelor private de libertate intervievate conțineau examenul medical la încarcerare. Consultațiile medicale precum și medicația erau detaliate corespunzător.

După depistarea persoanelor private de libertate infectate cu HIV, acestea erau cazate în pavilion separat, fără ca acest fapt să poată fi considerat o formă de discriminare. Patologia chirurgicală era îndrumată către Penitenciarul Spital Rahova. Derularea programului HIV se realiza sub coordonarea Institutul Național de Boli Infecțioase „ Prof. Dr. Matei Balș”, unde se evalua și încărcătura virală. **Colaborarea cu spitalele civile pentru pacienții care necesitau dializă este dificilă.** Persoanele custodiate cu TBC erau cazate în pavilion separat.

Unitatea dispunea de Farmacie cu circuit închis. Aprovizionarea se realiza prin licitație deschisă existând contracte cu mai mulți furnizori de medicamente.

f) Referitor la asistența psihologică

Cabinetul psihologic deținea o dotare minimă necesară și **nu erau folosite teste de investigație psihologică sau programe terapeutice recomandate pentru evaluarea și consilierea persoanelor aflate în regim de detenție.** De asemenea, **nu erau desfășurate programe de consiliere psihologică de grup.**

Penitenciarul-spital funcționa cu un mare deficit de personal în domeniul educației și asistenței psihosociale. Astfel, **nu erau asigurate posturile de asistent social și educator,** acestea fiind vacante. La data vizitei, psihologul asigura asistența psihologică, cea socială, și îndeplinea și atribuțiile postului de Șef Birou educație și asistență psihosocială, acesta din urmă fiind în concediu.

Potrivit opiniei psihologului echipei de vizită, în Penitenciarul-Spital Jilava existau mai multe programe și activități educative, de asistență psihologică și asistență socială. Doamna psiholog a derulat două dintre ele (programul de asistență psihologică specifică destinat persoanelor cu conduită agresivă și programul ANTIDROG). În orarul centralizator al activităților de educație și asistență socială pe luna februarie 2016, Șeful Biroului educație și asistență psihosocială derula programele specifice educatorului: Educosan, Start ABC, Universul cunoașterii, Adaptarea la condițiile privării de libertate, Prolib, Menținerea unei vieți active. Astfel, în cele 8 ore de lucru aceasta încerca să acopere atât atribuțiile postului de Șef Birou educație și asistență psihosocială, cât și cele de educator.

Potrivit opiniei psihologului echipei de vizită și în urma discuțiilor cu persoanele private de libertate a reieșit că acestea **nu participau la programe de reeducare**, deși și-au manifestat dorința de a participa la aceste programe pentru a obține credite.

La momentul vizitei erau 381 persoane private de libertate, dintre care 191 bărbați diagnosticați cu HIV, iar programele de asistență psihologică specifică destinate foștilor consumatori de droguri, cât și cele de educație pentru sănătate erau foarte importante în acest context.

În urma interviurilor realizate cu persoane private de libertate, psihologul echipei de vizită a identificat comportamente și conduite de tip agresiv prezente între persoanele custodiate, distrugere de bunuri, atitudini revendicative și ostile administrației locului de deținere, comportamente opoziționiste, de nemulțumire și blamare a sistemului.

g) Referitor la asistența socială

Din discuțiile purtate cu psihologul Penitenciarului Spital Jilava și din analiza documentelor puse la dispoziție la data efectuării vizitei s-au constatat următoarele:

Activitatea de reintegrare socială a persoanelor private de libertate se desfășura la nivelul Biroului Educație și Asistență Psihosocială, coordonat de un șef birou, care la data efectuării vizitei era în concediu de odihnă.

În cadrul Biroului Educație și Asistență Psihosocială **există un post de asistent social, vacant, nefiind organizat concurs pentru ocuparea acestuia la momentul vizitei.**

Activitatea Biroului Educație și Asistență Psihosocială era organizată și se desfășura în baza Planului de activități și riscuri asociate pentru anul 2016 și a orarului centralizator al activităților de educație și asistență psihosocială elaborat lunar.

Oferta de activități și programe cuprindea programe și activități educative, de asistență psihologică și programe destinate femeilor, programul de adaptare la condițiile privării de libertate în etapa de adaptare și programul de pregătire pentru liberare în etapa de dinaintea reînțoarcerii în comunitate.

În cadrul Penitenciarului-Spital București-Jilava **nu a fost efectuată evaluarea din punct de vedere social, datorită lipsei personalului specializat în domeniul asistenței sociale.**

În cadrul programului de pregătire pentru liberare au fost incluse persoane condamnate aflate în perioada premergătoare analizării în comisia de propuneri pentru liberare condiționată și a vizat furnizarea de informații cu privire la obținerea unui loc de muncă, aspecte privind reinsertia socială a minorilor și tinerilor delincvenți și distribuirea de pliante informative în acest sens.

Convorbirile individuale de informare au fost desfășurate de către psiholog, informațiile obținute în cadrul convorbirilor individuale de informare desfășurate cu persoanele private de libertate precum și modalitatea de soluționare fiind consemnate în registrul specialistului care a desfășurat activitatea.

f) Aspecte rezultate din interviurile cu persoanele private de libertate

În cadrul interviurilor, aspectele invocate de persoanele private de libertate au vizat: regimul de încadrare a executării pedepsei privative de libertate, regimul alimentar, locul de executare a pedepsei privative de libertate, dreptul de a primi pachete prin sectorul vizite, dreptul la informare, sancțiuni disciplinare, condiții de cazare necorespunzătoare, recuperarea prejudiciului produs unității penitenciare, asigurarea dreptului la asistență medicală, relațiile personal-persoane private de libertate. **Spre exemplu:**

O persoană privată de libertate a sesizat faptul că, deși i s-a confirmat diagnosticul medical de TBC pulmonară și nu a prezentat niciodată un comportament violent, i s-a menținut încadrarea în grad sporit de risc, potrivit conducerii penitenciarului.

Criteriul care a fost luat în considerare la stabilirea riscului pe care îl prezenta persoana condamnată pentru siguranța penitenciarului a fost cel prevăzut de art. 3 alin. (3) lit. a din Hotărârea de Guvern nr. 1897/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, respectiv săvârșirea infracțiunii prin folosirea armelor de foc.

O altă persoană custodiată a reclamat faptul că este supusă la rele tratamente și abuzuri din partea cadrelor medicale, că nu beneficiază de regimul alimentar care i-a fost recomandat sub aspectul raportului caloric și că nu-i sunt aplicate prevederile art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013, conform căroră persoana condamnată trebuie să execute pedeapsa privativă de libertate în cadrul unei unități penitenciare cât mai aproape de localitatea de domiciliu a acesteia. Echipa de vizită a constatat din verificările efectuate că în anul 2015, a

fost aplicată cadrelor penitenciarului o singură sancțiune disciplinară dar care nu a vizat relația cu persoanele private de libertate, iar în anul 2016 nu a fost aplicată nici o sancțiune disciplinară. În ceea ce privește faptul că persoana condamnată trebuie să execute pedeapsa privativă de libertate în cadrul unei unități penitenciare cât mai aproape de localitatea de domiciliu a acesteia, conducerea unității vizitate a comunicat că nu poate declanșa procedura de transfer a persoanei custodiate întrucât transferarea într-o unitate spitalicească se dispune numai de către medicul curant, iar menținerea acesteia în Penitenciarul Spital Jilava are în vedere asigurarea condițiilor și tratamentului necesar afecțiunilor de care suferă. Persoana privată de libertate era alocată la regimul alimentar Norma 18 și 18D (persoane bolnave) și corespundea din punct de vedere al raportului caloric.

Un deținut a invocat următoarele: a solicitat de mai multe ori distribuirea unui televizor, dar cererile sale au fost respinse; unitatea a emis pe numele său o decizie de impunere privind acoperirea prejudiciului produs penitenciarului, iar în urma solicitării restituirii sumei reținute pentru a comunica prin telefon cu mama sa și pentru achiziția unor bunuri de uz personal, demersul său a rămas fără rezultat; i-a fost îngrădit dreptul de a primi pachete prin sectorul vizite și nu i s-a permis să cumpere alimente. Echipa de vizită a constatat din documentele verificate că persoana custodiată a formulat două cereri pentru acordarea unui televizor, la datele de 15 mai 2015 și, respectiv 19 mai 2015, iar aparatul a fost primit la data de 21 mai 2015. Referitor la decizia de imputare emisă pe numele persoanei custodiate la data de 21 iulie 2014, aceasta a fost anulată de conducerea unității la data de 15 septembrie 2014 și s-a dispus efectuarea operațiunilor necesare repunerii în situația anterioară emiterii ordinului. În ceea ce privește măsurile disciplinare dispuse de conducerea unității împotriva persoanei private de libertate pentru atitudine necuviincioasă față de cadrele unității, distrugere de bunuri, autoagresiune, termenele stabilite pentru aplicarea acestora expiraseră, ultima la data de 30 noiembrie 2015.

Un alt deținut a afirmat că este cazat în condiții inumane, fără să primească tratament medical și fără să aibă supraveghere medicală. Potrivit referatului medical întocmit la data de 10 martie 2015 privind starea de sănătate a persoanei custodiate, de fiecare dată motivele internării erau aceleași. Pe de altă parte cât timp pacientul era spitalizat în unitatea vizitată, ritmul cardiac și profilul glicemic erau normale. În plus persoana custodiată a efectuat în luna

noiembrie 2014 și o expertiză medico-legală de decelare a unei boli metabolice sau de altă natură, care să explice bradicardia și hipoglicemia, dar nu s-a decelat nimic. Așadar, diagnosticul persoanei custodiate în luna ianuarie 2015 era de hipoglicemie recurentă autoprovoacă, bradicardii recurente autoprovoacate, tulburare de personalitate.

De asemenea, mai multe persoane private de libertate au reclamat calitatea necorespunzătoare a apei potabile.

Din verificarea Buletinelor de încercări-analize din data de 18.12.2015, emis de Laboratorul Almaro Med, a rezultat că **indicatorul fizico-chimic al amoniului din apa potabilă a depășit valoarea maxim admisă la Secția de deținere femei** (valoare era de 12,55mg/l față de 0,5 mg/l-valoarea maximă admisă, așa cum prevede Legea nr. 458 din 8 iulie 2002 privind calitatea apei potabile, republicată) **și la Blocul alimentar** (valoare era de 12,99mg/l față de 0,5 mg/l-valoarea maximă admisă, așa cum prevede Legea nr. 458 din 8 iulie 2002 privind calitatea apei potabile, republicată).

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

**conducerii Penitenciarului-Spital București - Jilava
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. efectuarea reparațiilor la grupul sanitar al camerei E7.3 și eliminarea igrasiei și mucegaiului de pe tavanul și pereții grupului sanitar al camerelor E1.16, E7.3, precum și de pe pereții blocului alimentar;
2. scoaterea la concurs a posturilor vacante existente în organigrama penitenciarului spital (medici, farmacist, asistenți medicali generaliști, agenți, psiholog, asistent social, educator);

3. o mai bună identificare/evaluare a nevoilor educaționale, de asistență psihologică și psihoterapeutică, a nevoilor fiecărei persoane din perspectivă socială și derularea, în cadrul penitenciarului-spital, a cât mai multor programe și activități în acest sens;
4. o mai bună reintegrare în societate a deținuților, derularea de programe și activități de școlarizare, cursuri de formare profesională cât și activități productive bine structurate, activități ce lipsesc în prezent din structura activităților de educație și asistență psihosocială a penitenciarului-spital;
5. asigurarea transportului și depozitarea corespunzătoare a produselor comercializate la magazinul din incinta unității;
6. asigurarea unei mai bune colaborări cu spitalele civile pentru pacienții care necesită dializă;
7. asigurarea calității corespunzătoare a apei potabile, având în vedere depășirea valorii maxime admise a indicatorului fizico-chimic al amoniului din apa potabilă la Secția de deținere femei și la Blocul alimentar ;
8. folosirea testelor de investigație psihologică și desfășurarea unor programe de consiliere psihologică de grup, pentru evaluarea și consilierea persoanelor private de libertate.

București, 21 iulie 2016